21/06/2019

Саопштење Митрополије црногорско-приморске

У праву је предсједник Ђукановић да се питање слободе вјероисповијести тиче државне стабилности, демократског устројства и свеукупног црногорског идентитета. Зато је било важно да су он и Влада Црне Горе првјенствено учинили напор да спроведу најшире могуће консултације са свим релевантним субјектима (сви ће се ваљда сагласити да је Православна Црква ту најважнија, јер се Закон у највећој мјери на њу односи) и да у таквом процесу дође до консензуса прихватљивог за све, а који је у складу са Уставом Црне Горе, али и са свим међународним документима која уређују питање слободе вјероисповијести. Митрополија, по ко зна који пут, понавља да није против доношења новог закона, али јесте и биће против, једностраних активности црногорских власти по овом питању.

Зна предсједник Ђукановић да је закон, овакав какав је сад, усмјерен против Православне Цркве. То је јавна тајна и ни он то не крије у интервјуу, поводом кога реагујемо. Он, с друге стране, не зна и нису га добро савјетовали они који су га слагали, па он то поновио, да Црква у Црној Гори, коју погрешно назива ”ЦПЦ”, никад није била аутокефална, нити је укинута указом регента Александра Карађорђевића. Та манипулација се толико одомаћила да се користи као поштапалица, а ради се о бруталној неистини. Регент Александар је само, као тадашњи суверен Краљевства СХС, прихватио одлуку свих архијереја (укључујући, на првом мјесту, оне архијереје из Црне Горе, одлуком Светог Синода у Краљевини Црној Гори) који су својом вољом, без гласа против, обновили Пећку Патријаршију – под именом Српска Патријаршија, што је са одушевљењем прихваћено и од свештенства и од вјерног народа у Црној Гори и црквени живот је настављен у пуном континуитету. Чак је и Влада у егзилу у ”Гласу Црногорца” поздравила обнову Патријаршије, само замјеривши што је њено сједиште у Београду, а не

у Пећкој Патријаршији, гдје је краљ Никола 1913. године поставио за првог Пећког митрополита, послије укидања Патријаршије (1766), Гаврила Дожића. Залудна је нада предсједника да ће Цариградска Патријаршија признати аутокефалност Цркве у Црној Гори. Коме да је призна? Човјеку који је рашчињен од Синода исте те Патријаршије? То, прије и изнад свега, не би смјела да буде брига предсједника секуларне државе, који је уз то јавно декларисани некрштени атеиста. Ако су за њега питања вјере ”трице и кучине”, било би пристојно да се макар не петља у њих. Има право да изнесе своје мишљење, колико год било погрешно и неутемељено, али нема право да користи институционалне државне механизме да се обрачунава с Црквом и да је уподобљава себи и својој идеологији или прави нове ”цркве”. Патријарх Иринеј, као и митрополит Амфилохије, али и сви вјерни, као слободни људи и грађани, с друге стране, имају право да се одреде према потезима власти, али они свакако немају никакве институционалне механизме, којима би могли да утичу на уређење државног поретка, бирање предсједника или Владе. Другим ријечима, онај који има власт и силу државе би морао да се уздржи од напада на људе који ништа од тога немају, а користе само – ријеч. То би било чојски и црногорски. Уосталом, требао би предсједник да се одлучи – да ли је Митрополија учинила злочин према Црној Гори или она има, како сам вели у писму блаженопочившем патријарху Павлу, ”значај за Црну Гору и историјску улогу у борби за слободу црногорског, српског и осталих балканских народа”. Треба додати да је непоштено причу о Православној Цркви почети од 1918. године и прећутати да је на њеној данашњој територији Црне Горе Свети Сава прије осам вијекова основао четири епископије, које и данас имају своју овдашњу јурисдикцију.

Још је мање тачан закључак који предсједник извлачи из наводне аутокефалности ”ЦПЦ” – да је њена имовина била државна. У Србији је, за разлику од Црне Горе од краја деветнаестог вијека, постојала Православна Црква, која је била аутокефална томосом добијеним од Васељенске Патријаршије (1879) и, гле чуда, њена имовина није у власништву државе била ни тада, нити је то сада (иако неки понављају неистину да је црквена имовина и у Србији у својини државе). То што су постојала одређена ограничења у располагању имовином, будући да је Православна Црква била државна вјера, а држава хришћанска, не значи да је држава била власник те имовине.

Управо да би сачувала историјски црквени идентитет у Црној Гори, Црква је дужна да се одупре онима који га мијењају и желе да подвласте Цркву свјим новим секуларним идеологијама и новом идентитету. Треба ли Митрополија и

сви други да се одрекну свога утемељитеља на овим просторима – Светога Саве, да би била подобна? Треба ли да се одрекне Светога Василија Острошкога, којег је рукоположио српски Пећки патријарх или Светога Петра Цетињског, којег је рукоположио српски Карловачки патријарх? Да презре писмо митрополита Саве Петровића, који пише Московском митрополиту Платону ”от всјех архиереов славено-сербских” или оно младога архимандрита Петра Петровића, потоњег Светога Петра Цетињског, упућено аустријском двору, у којем он, гувернадур Иван Радоњић и сердар Иван Петровић веле да желе да ”Митрополит црногорски зависи од Пећкога патријарха у Србији”, па додају да ће га слати у Карловце на рукоположење, али само ”дотле докле Турци буду владали Србијом, те не можемо да га слободно пошаљемо у Пећ.” Да избришемо из памћења ”Оду Немањи” митрополита Василија Петровића и натпис на његовом гробу у Петрограду – ”Патријарашкога српскога трона егзарх” или да, неки безумници данас у Црној Гори, бришемо из црквеног календара Светога Саву, његовог оца Симеона и Светог Стефана Дечанског, које су господари Зете Црнојевићи печатали у првим штампаним календарима Црне Горе? Подобни би, ваљда, били и на линији предсједниковог виђења црногорског идентитета, када би презрели ријечи предсједника Владе Краљевине Црне Горе др Лазара Томановића, изречене приликом проглашења Црне Горе за краљевину (1910): ”Поврх тога, Митрополија цетињска једина је Светосавска Епископска столица, које је без прекидања до данас сачувана…” Још море је оваквих примјера којих би Црква морала да се одрекне да би постала онаква какву је предсједник замислио – слушкиња идеолошких интереса његове партије и његових истомишљеника. Неће Црква бити слушкиња ни Црне Горе ни Србије, ни српства ни црногорства, нити било какве идеологије ни било којег великодржавног пројекта нити чувати нечију ”инфраструктуру” – јер више не би била Црква. Али не може да заборави шта су они најбољи у њеној историји говорили и чинили и да им, по својим моћима, подражава, ријечима и дјелима, у одбрани светиња и свога двијехиљадегодишњег бића.

Помиње предсједник да се 90-тих година неко неовлашћено књижио као власник црквене имовине – алудирајући на Митрополију и остале епископије Српске Патријаршије у Црној Гори – те вели да је то отимање вриједне имовине и злочин према Црној Гори. Опет промашај. Предсједник не говори истину по том питању. Како је то Црква могла да отме своју имовину? Ко је жртва тог злочина којег помиње предсједник? Жалосно је то што говори и чини предсједник по овом питању. Уосталом, нисмо баш сви толико кратког памћења. Бјеху ли он и његова партија у то вријеме носиоци истих ових државних овлашћења која и сада имају? У овом говору предсједника још се

једна недосљедност примјећује. Након приватизације свега и свачега, па и имовине одузете од Цркве и вјерских заједница послије Другог свјетског рата, чиме је држава признала да није у стању да адекватно газдује својим ресурсима и имовином, планира се национализација – ни мање ни више – него остатака црквене имовине, па и више од тога – њених храмова! Дошли би, а нећe Бог дати, у ситуацију да је све приватно власништво у овој секуларној држави осим ”државних” вјерских објеката. Шта ће држави вјерски објекти? Шта ће да ради с њима? Зашто их одузима, ако не планира да их другоме даје? Препозната је намјера предсједника и свих оних који учествују у овој нечасној работи. Та намјера иде изнад њихових идеолошких очева, који су били разумнији по овом питању и нису одузимали вјерске објекте. Сврставају се у још жешће гонитеље Цркве, него што су били они прије њих.

Страшна је и недопустива клевета предсједника Ђукановића којом Српску православну цркву означава више као политичку, него као вјерску организацију. Он је као невјерник потпуно некомпетентан да то цијени. Српска православна црква је уважена и призната међу свим Православним Црквама и важан је дио породице васељенске Цркве. То што он то не препознаје ништа не одузима Цркви, али гласовито говори о предсједниковом новом односу према слободи Цркве.

Неистинита је, такође, тврдња да организација Православне Цркве прати државну организацију и да је све супротно томе противно канонском праву. Узмимо само оне помјесне Цркве које су прве у поретку Православних Цркви: Константинопољска, Александријска, Антиохијска, Јерусалимска и Московска Патријаршија – ниједна од њих се не распростире на територији једне државе! Не постоји ли као призната Српска Православна Црква и у државама насталим од бивше Југославије и широм Европе, Америке и Аустралије? Свака има своју историјску јурисдикцију на више држава. Предсједник је или подлегао незнању оних који га о овоме савјетују (који су, изгледа, обољели од гадне болести нацизма или брозоморе) или свјесно обмањује јавност. Шта год да је – савјетујемо му да се, оптужујући Цркву за политику не бави стварање Цркава у Црној Гори.

Предсједник би морао да чује глас Цркве и народа Божијег и да повуче Предлог закона и заложи се, да се, у име јединства наших предака, који су се заједнички борили за слободу и будућност Црне Горе, представници државних власти, Цркве и других вјерских заједница, у истинском дијалогу договоре о законском акту, који ће бити на корист свих црногорских грађана без разлике.

Молимо се за Црну Гору и за напредак свих њених грађана без разлике и желимо Предсједнику и свима онима који га у овоме подржавају – да одустану од својих пљачкашких наума и не спроводе насиље према Цркви и вјери уопште, него да се врате богољубљу и братољубљу.

spc.rs